

טשענעטאכאזער צייטונג

Biblioteka Jagellońska
Kraków
Św. Anny 19

אָנאַנג
ספּרן טעקסט 40 גראַשען
אין טעקסט 20 גראַשען.
נאָכן טעקסט 25 גראַשען
די ערשטע און לעצטע ווייט האַלט 8 זאַגאַנסן שפּאַלטען.

צווייטע יעדען פרייטאָג
רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע
ערשטע אלע 6. — טעלעפאָן 201.

צוזאַמענשט-פרייז: 8 נומער 20 גראַשען.
דרוש פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע:
CZĘSTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 201.
ספּרן אינזאַלט פון די אַנאַנסן איז די רעדאַקציע נישט פּראָסטרואַרטיק.

Piątek, dnia 15 maja 1931.

ליכט-צינדען 7.12

פרייטאָג, פ' במדבר כ"ח אייר תרצ"א.

צו דער תנאים פון אונזער שותף יודל גאלדבערג מיט פ. חיה ליבראוויטש, א הארציגען מיל-טוב און א גליקליכע צוקונפט צינגען משה פרישמאן און פרוי, יודל וואלנערמאן און פרוי, ברידער ראזענבלאט און משפחה.

צו דער תנאים פון אונזערע פריינד רעגינא אימערגליק (סלאוואק) מיט איזאק אָפּאַטשינסקי (טשעכאָסלאַק), ווינשט פיעל גליק שרה'לע העלפנאָט און יאָדוויז סטאַפּניצער.

רעליגיעז-נאַציאָנאַלער וואַהל-קאַמיטעט ביים מורח.
זונטאָג דעם 17 מאי 4 נאַכמיטאָג קומט פאַר אין לאַקאַל פון טורן און ספּאַרט פּעראַיין, אַגראַדאווא 22

א גרויסער וואהל-מיטינג
עס וועלן רעסערווען די ה"ה יוסף שמעון קאַבליניץ, פּרעזעס פון מורח, שמואל גאלדשטיין פּרעזעס פון דער קהלה-פּערווה, משה האַלבער, ח. ל. יונגסטער וועגען די אויפגאַבען פון דער קהלה. איינזאַנג פריי פאַר וואַהל-בערעכטיגטע.

וואהל-קאַמיטעט פון דער דעמאקראטישער גרופע.
די דעמאקראטישע גרופע טרעט צו צו די קהלה-וואַהלען אונטער פאַלגענדע הויפט לאָזונגען:
1. די דעמאקראטישע גרופע וועט אונטערשטיצען יעדע בעמיהונג צו פּערוואַנדלען די קהלה אין אַ נאַציאָנאַל-וועלטליכע אינסטיטוציע וועלכע דאַרף אָבער גלייכצייטיג בעפרידיען די רעליגיעזע הצטר-כות'ן פון דער יודישער בעפעל-קערונג.

2. די גרופע וועט פאַדערען אין דער קהלה צו אונטערשטיצען אלע קולטורעלע בעדערפנישען פון די יודישע מאַסען, ווי: ביבליאָטעקען, יודיש טעאַטער, קורסען, ספּאַרט אד"ג.
3. אויפ'ן שול-געביעט איז די קהלה מחויב אונטערשטיצען שולען מיט יודיש דער העברעאיש אלס אונטערריכט-שפּראַך לויט'ן ווילען פון די עלטערן.
4. די גרופע האָט אַ פּאָליטישע שטעלונג צו ארץ-ישראל און וועט אונ-טערשטיצען אלע פּראָבלעמען, וואָס זענען פּערבינדען מיט יודישער קאָלאָני-זאַציע און עמיגראַציע.
5. די דעמאקראטישע גרופע וועט זאָרגען פאַר דער סאַציאַלער הילף און געזעלשאַפּטליכער שוץ, בפרט אויפ'ן געביעט פון פּראָדוקטיוויזירען די יודישע מאַסען, דורך אונטערשטיצען דעם יודישען האַנדעל און מלאכה.
6. די דעמאקראטישע גרופע וועט בעקעמפּען דעם פאַראַגראַף 20 און פאַדערען וואַהל-רעכט פאַר ביידע געשלעכטער פון 21 יאָהר. אונזערע קאַנדידאַטען זענען: (1) יעקב ראָזענבערג, (2) ד"ר ס. קאהן, (3) דיר. זיגמונט מאַרקאוויטש, (4) וו. זשעריקער, (5) אפ. וו. מאַרקאוויטש, (6) ד"ר י. ליפּינסקי, (7) אינזש. ה. ווילטשינסקי, (8) אדוו. ע. קרויסקאָפּ, (9) יעקב ראָזינער, (10) לייזער בערקאוויטש.

אלע האַנדווערקער שטימען פאַר דער האַנדווערקער - ליסטע נומער 8

וויילט איהר או די קהלה זאָל בעפרידינען די אינטערעסען פון דער נאַנצער היגער יודי-שער בעפעלקערונג אָהן אונ-טערשייד פון קלאַס און דיכטונג?
שטים פאַר דער ליסטע נר.

אלע קליינהענדלער און מאַרק-שטעהער שטימען פאַר זייער אייגענער ליסטע נר. 10

שבת דעם 16 און זונטאָג ד. 17 ד. ה. ווערט איינגעאַרדענט

אנ'אויסשטעלונג
פון די קינדער-אויסאַרבייטונגען פון דער אַבראָנקע ביי דער געז. „דאַבראַטשינאַטשי”
פון 11 ביז 12 און 4 ביז 6 אין אייגענעם לאַקאַל פאַבריקטשע 11. איינגאַנג פריי.

געדענק, אַז אויף דער ליסטע פּיגו-רירען אַזאַלכע פּערווענליכקייטען ווי די ה"ה
שמואל גאלדשטיין
חיים וועקסלער
יוסף שמעון קאַבליניץ
און זייערע חברים, וועלכע זענען אלע פּעראַנטוואַרטליכע און געוויסענשאַפּטע מענטשען, וועלכע וועלען מיט אלע כוחות בעזאָרגען אלע רעליגיעזע נאַציאָנאַלע און סאַציאַלע בעדערפנישען פון די היגע יודען.
שטים נאָר פאַר

היום קצר והמלאכה מרובה
עס זענען נאָך געפליבען אַ פאַר טעג צום ציהונג און געווינען קען מען אַ סך!
אין די היינטיגע שווערע צייטען קען-טען בעקומען געלד, ווען דו קויפט אַ לאָס אין דער האַלעקטור פון
J. Weksler
I-sza ALEJA № 6
דאס גרעסטע געווינס איז
אייין מיליאן זל.

אויסערדעם נאָך געווינסען:
300,000 400,000
100,000 200,000
50,000 75,000
10,000 25,000
אין נאָך הונדערטער קלענערע געווינסען.

יערער צווייטער לאָס געווינט!
עס איז שוין צו בעקומען צעטלען פון דער ערשטער קלאַס פון דער 23-טער מלוכה - לאַטעריע. די ציהונג 19 און 21 ד. ה.
POSZUKUJE SIĘ agenta na Częstochowę i okolice.
Oferty do redakcji pod „Lareg”
עס ווערט געברויכט
אַ לערן-מיידעל צו וועש
PARASOL II Aleja 28

דאָס איז די איינציגע ליסטע אויף וועלכער עס פיגורירען די בעסטע כוחות פון היגען יודענטום. די אויסגעפרובטע און קוואַלי-פיצירטע פיהרער פון היגען יודי-שען לעבען.
זייערע נעמען זענען די בעסטע גאַראַנטיע אַז דורך זיי וועט די קהלה אוועקגעשטעלט ווערען אויף איהר געהעריגער הויך אין אלע צווייגען און געביטען.
שטים נאָר פאַר

וואהל-קאַמיטעט פון דער שטאַדט-שוהל און בית-המדרש פאַרוואָס געהען מיר מיט אַ בעזונדערע ליסטע?

דער ענטפער איז פאַלגענדער:
די היגע שטאַדט-שוהל, וועלכע שטעהט שוין אַנ'ערך פון 150 יאָהר איז אין די אלטע צייטען שטענדיג אָבערהיטען געוואָרען דורך די דאָארעס. לעצטענס אָבער איז זי פּערינאַלעסיג געוואָרען און די היינטיגע דאָ-זאַרעס האָט נישט געקומען וואס די שטאַדט-שוהל און דאָס בית-המדרש ווערט אַלץ מעהר פּערינאַלעסיג און נאָר אַ דאַנק די מתפללים מיט'ן קאַמי-טעט האָט די שוהל, וואס האָט אויסגעזעהען קלאַגעדיג, צוריק בעקומען איהר אַמאָליגען פּראַכט און גלאַנץ, וואס איז אַ מוסטער פאַר אַנדערע שטעט.
גענוג מיה און אַנשטרענגונג האָט אונז אָנגעקאָסט ביז מיר האָבען אונ-זערס דערגרייכט, דורך פּריוואַטע נדבות און שפּענדונגען האָבען מיר די נוי-טיגע סומע געלד צונויפגעקליבען.

כאַראַקטעריסטיש איז, אַז ווען די שוהל איז שוין געווען פּערינאַל און איז בעוואַונדערט געוואָרען פון טויזענדער ניגוריע, האָט קיינער פון די דאָ-זאַרעס נישט בעוועליגט צו קומען, ביז מען האָט זיי געמוזט „העפליך” איינ-לאַדענען. אויב מיר וועלען נישט האָבען אונזערע אייגענע פאַרשטעהער אין דער קהלה, טאָ ווער וועט זאָרגען פאַר דער שטאַדט-שוהל און ביה"מ, וועל-כע דארפען אונז זיין טייער אַלס דאָס איינציגע מקום-קדוש פאַר דער יודי-שער בעפעלקערונג וואס איז נישט אָנגאַזשירט אין פּערינאַלעסען. היינטיג-שטיב-לעך, וואס איז אַנ'אַרענע פאַר פּאָליטישע אַרומרייסענישען. מיר ווילען, אַז אונזער פאַרשטעהער אין דער קהלה זאָל זאָרגען פאַר דער שטאַדט-שוהל און ביה"מ, נישט אַזוי ווי עס האָט אונז געווינען די פּראַקטיק.
שטים דעריבער אלע פאַר נר. 6

מיטוואַך, דעם 20 מאי שטימען אלע מתפללים פון דער שטאַדט-שוהל און בית-המדרש ווי אויך אלע סימפּאַטיקער פון אונזער אונפאַרטייאישע ליסטע דער גאַנצער יודישער באפעלקערונג אין אונזער שטאַדט. אונזערע קאַנדידאַטען: (1) שמואל אַלטמאַן גבאי פון שוהל געו. פּרנס, (2) אברהם מיענטקעוויטש, (3) יחיאַל שטייניץ, (4) חיים גרינבוים, (5) שמואל קאַפּינסקי, (6) יצחק בער ראָטבאָרד, (7) זעליג עפשטיין, (8) שמעון ניימאַן (9) מרדכי ניי-רענבערג, (10) פייוועל שפּיגעלמאַן.

שטימען פאַר דער ליסטע
ZAWOJA Pensjonat „Fischerówka”
Przepiękna okolica klimatyczna (Babiogórska) otoczona zewsząd lasami sosnowymi i górami.
Ceny za całodziennę utrzymanie za maj i czerwiec b. niższe.
Kuchnia rytualna כשר טרענג-כשר
Plaza. Dancing. Koncert codziennie.
ZARZĄD.

זונטאָג ד. 17 מאי ד. י. 11 א זייער פאַרמיטאָג, וועט אויפ'ן בית-עולם פאַרקומען דו ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער טייערען יונג-פּערשטאַרבע-נעם מאָן, זעהן, פאַסטער און ברודער
נ"ע יודל פייערטאג
וואו עס וועט אויך געמאַכט ווערען אַ הזכרה אויף וועלכען מיר לאַדענען איין קרובים און בעקאַנטע.
די פאַמיליע.

אלע טשענסטאכאווער יודען

שטימען מיטוואך דעם 20 מאי פאר דער איינציגער רעאלער ליסטע, אויף וועלכער

עס פיגורירען די בעסטע מענשען, די פיהרער פון יודישען לעבען אין טשענסטאכאָו:

פארו דער ליסטע נומער

אדרטליכע און מיט הארציגע מאמוי חו"ל און צווייטערע ווערטער, האט אויף די פערזאנלעכע געמאכט א זעהר גוטע איינדרוק.

דאן נעמט דאס ווארט דער קהלה פרעזעס, ה' גאלדשטיין וועלכער בע- ווייזט מיט ציפערן און זאכליכע ארג- מענטשן וואס די קהלה האט במשך איהר קאדענץ אויפגעטון, ער האט בעוויזען גענוג בולט אז אויב ס'איז נישט געטהון געווארען אלעס וואס מען האט געדארפט איז דאס דערפאר ווייל די פערשידענע פארטיי פארשטע- הער האבען געשטערט דעם גאנג פון דער צארייט, וועלכע האט ביים בעסטען ווילן נישט געקענט נארמאל געפיהרט ווערען.

אויף די פארווארפען פון ה' גאלד- בערג (האנדווערקער) געגען דער קהלה- ווירטשאפט, ענטפערט אב ה' גאלד- שטיין מיט לאגישע און זאכליכע ער- קלערונגען, וועלכע מאכען אויף אלע אנדערע דעם בעסטען איינדרוק, און אלע געפונען איין אז די ערקלערונגען פון די רעדנער זענען פולשטענדיג מאס- געבענד און בעפרידיגענד.

ער רעדט נאך ה' בנימין טשאַרנע, וועלכער רופט אלע פערזאנלעכע צו שטימען פאר דער איינציגער ליסטע אויף וועלכער עס פיגורירען די בעסטע מענשען, די אויסגעפרובטע און קואל- ליפצירטע פול- טהוער פון היגען יודענטום פאר דער ליסטע נומ. 1.

נעכטיגע מיטינגען.

נעכטען דאָערשטאג צוליב חגא, זענען פאָרגעקומען וואַהל-מיטינגען פון דעמאָקראַטישען בלאַק, פון די ציוניס- טען-דעמאָקראַטען, פון דער „אגודה“, האַנדווערקער און קליינהאַנדלער, אויף די אלע מיטינגען האט יעדע ריכטונג אַניטירט צו שטימען נאָר פאַר איהר ליסטע.

וואָהל = מיטינגען.

שע מאַסען, און גערופען צום קאַמף געגען איהר. ה' וויינשטאָק האט שאַרף קריטי- קירט די ביו יצטיגע טעטיגקייט פון דער קהלה, בכלל איז דער מיטינג אַדורך רוהיג, און ס'איז אָנגענומען געווארען אַ רע- זאָלציע צו שטימען פאַר נומ. 4.

דער גרויסער וואַהל-מיטינג פון „מורח“.

א אונגעווער גרויסע פּעראַנטערע- טירונג האט אַריסגערופען דער וואַהל- מיטינג פון „מורח“ וואָס איז פאַרגע- קומען זונטאָג נאַכמיטאָג אין לאַקאַל פון טורן און ספּאָרט-פּעראַטיין. דאָס בעקאַנט מאַכען אַז עס וועלען רעדען דער בעריהמטער רעדנער ה' יוסף שמעון קאַבליניץ וועלכער האט אַלס דאָזאַר גענומען אַ אַקטיווען אַנ- טייל אין קהלה. לעבען, איבערהויפּט דער קהלה-פרעזעס ה' גאלדשטיין וועל- כער איז דער פּאַקטישער פיהרער און לייטער פון דער היגער קהלה, דאס אַליין איז שוין גענוג געווען אַז דער גרויסער עולם וועללער זאָלען זיך צו- נויפקומען, און נאָך פאַר דער בעשטי- מער צייט, טראָץ דעם גרויסען רעגען, איז דער זאָל געווען פיל געפּאַקט.

דעם מיטינג האט געעפּענט דער פּאַרזיענדער פון וואַהל-קאָמיטעט ה' אנשיל וואַרשאַווסקי און געגעבען דאס ערשטע וואָרט דעם פרעזעס פון „מורח“ ה' קאַבליניץ האט ווי זיין שטייגער געהאַלטען א זעהר שעהנע און טא- לאַנטפולע רעדע, וועגען זי אויפגעבען פון דער קהלה, און וועלכע מענטשען מען דאַרף דאַרט אַריינשקען. זיין רעדע וואָס איז געווען

במשך די לעצטע טעג זענען פאַר- געקומען א רייכע וואַהל-מיטינגען וואס עס האבען איינגעאַרדענט די פּערשי- דענע פאַרשטעהער פון די אַריינגעטראַ- גענע קאָנדיטאָנען ליסטעס. שבת אין דערפריה איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג אין לאַקאַל פון האַנדווערקער - קלוב, אויף וועלכען די האַנדווערקער-פיהרער האבען צו- גען זייערע מיטגלידער אַניטירט צו שטימען פאַר דער האַנדווערקער-ליסטע, און די אַרגאַניזירטע מיטגלידער האבען אַלע ווי איין מאַן ענטוואַסטשט בע- שלאַסען צו שטימען פאַר זייער ליסטע נומער 8.

שבת פריה איז אין זאָל פון קינאָ „סלאָווע“ פאָרגעקומען אַ גרויסער מי- טינג איינגעאַרדענט דורך דעם ציוניס- טיש-דעמאָקראַטישען בלאַק.

צום מיטינג זענען געקומען לערך 150 מאַן, עס האבען געהאַלטען רעדעס אין דער בראַם, פ. שפירא, ח. וויינשטאָק און דר מערינג.

די רעדנער האבען זיך ספּעציעל אַבגעשטעלט אויף דער שעדליכער אר- בייט פון דער אַגודה, וועלכע וויל פּערקאַפּען די ממשלה איבער די יודי- אַויפּגאַבע און וועלכע איהר זענט זי- כער אַז זיי וועלען אונזער טשענסטאָ- כאַווער קהלה אַוועקשטעלען אויף דער פּאַסיגער הויך, אַז זי זאָל זיין פאַר יעדע טשענסטאָכאווער יוד דאָס וואָס זי דאַרף און מוז זיין.

וואַרפט נישט אַריין דעם צעטל אין דער אורנע איידער איהר וועט זיך גוט בערעכענען, איידער איהר וועט נישט גוט נאַכזעהען וואָסערע מענטשען עס געפונען זיך אויף, דער ליסטע אויף איז אַ גרויסער אַפּאַראַט, וועלכער מוז געפיהרט ווערען דורך קוואַליפיקירטע פּאַכמענער, וואָס קענען זיך מיט איהם אומגעהן, און האַבען די ערפּאַהרונג ווי אַזוי מיט איהם צו לייטען.

איהר ווייטע אַז אין דער קהלה מוז זען אויך זיין עהרליכע איבערגעבענע- פּלל-טהוער, מענטשען וואָס זענען צו דעם בערופען, וואס פּערשטעהן זייער

לי. פ.

א וואָרט צום וועהלער.

לען אריינקומען אין דער קהלה פאַר- שטעהער פון 10 ריכטונגען, יעדער מיט אַנאַנדערע מיינונג און אַנ- דערע אַנשוואַונגען, וועט פון דער קהלה ווערען אַ תל. איהר קענט זיכער זיין, אַז אויב איהר וועט נישט בעווייזען אַז איהר זענט גענוג פון פירוד און צושפּיל- טערונג, וועלען מיר ביי די צווייטע קהלה-וואַהלען שוין האַבען 20 ליסטעס און אַזוי וועט דאס געהן ווייטער און ווייטער, דאס וועט מאַכען אַ חורבן פון אונזער קהלה-לעבען און מיר וועלען זיין ללעג וועלעס פאַר אונזערע שכנים. אַלזאָ וועהלער, איהר האָט דאס וואָרט, עס האַלט איצט ביי אייך, יעדע פּאַרטיי, בעסער געזאָגט יעדע ליסטע, פּאַדערט אייך אויף אַז איהר זאָלט אַב- געבען אייערע שטימען נאָר פאַר איהר, אמת, איהר מוטש שטימען, איהר טאַרט נישט בלייבען פּאַסיוו צו די קהלה- וואַהלען, אייער חוב אַלס יוד און מענטש איז דוקא יא אַבזוגעבען אייער שטימע צו אייער קהלה, און דערמיט צו דעצידירען וועגען דעם אויסגאַנג פון די וואַהלען.

אַבער דאָביי מוזט איהר בעווייזען אַז איהר זענט נישט קיין ווערקצייג אין די הענד פון וועלכע ס'איז יהודים וואָס ווילען גלאַט מאַכען וואַהל-פּאַלי- טיק אַדער קרעמעל-פּאַליטיק, איהר מוזט בעווייזען אַז איהר זענט שוין רייף און דערוואַקסען זיך נישט צו לאַזען בע- איינפלוסען פון וועלכע ס'איז דעמאָגא- גישע רעדעס אַדער שרייבעכצען, איהר האָט איצט לייגען פאַר אייך גאַנצע 10 ליסטעס, איהר זעהט די מענטשען, אַדי קאָנדיטאָנען וואָס אויף יעדער ליסטע געפונען זיך, איהר ווייטע אַז די קהלה איז אַ גרויסער אַפּאַראַט, וועלכער מוז געפיהרט ווערען דורך קוואַליפיקירטע פּאַכמענער, וואָס קענען זיך מיט איהם אומגעהן, און האַבען די ערפּאַהרונג ווי אַזוי מיט איהם צו לייטען.

איהר ווייטע אַז אין דער קהלה מוז זען אויך זיין עהרליכע איבערגעבענע- פּלל-טהוער, מענטשען וואָס זענען צו דעם בערופען, וואס פּערשטעהן זייער

די פּערפּאָליטע.

ראַמאָן פון יודישען לעבען אין איטאַליע, אין 19-טען יאַהר-הונדערט.

פרי פון העברעאיש הרד ל. געלזאָהן.

(פּאַרטעזעצונג)

אייך וועל זיך אומקעהרען. אַבער וואַהלין געהסטו ליבער פּאַטער? פאַר עטליכע מינוט איז געווען אַ שליה פון דעם אויבער- ריכטער פון העכסטען נעריכט, וועלכער בעט מיך צו קומען צו איהם אין דער וואוינונג. פון אויבער-ריכטער-האַט ראַז גע- פרעגט דערשאַרפּען-וואָס זאָל דאס בע- דיטען? די האַסט זיך נישט וואָס צו שרעקען ליבע טאַכטער-האַט דער באַראַן גע- ענטפערט- ער רופט מיך נישט אין גע- ריכט, נאָר אין זיין פּריוואַטער וואוי- נונג און דער שליה האָט געזאָגט אַז דאָס איז אַ גאַנץ פּריוואַטער ענין. דו ביזט מיט איהם בעקאַנט?

אייך ווען איך זאָל שוין נעהנטער וויסען ווער און וואָס וויקטאָר איז - האָט זי געטראַכט - ווען איך זאָל ווי- טען אַז ווען זאָגער ער איז נישט רייך האָט ער וועניגסטענס אַ געזיכערטע צוקונפט, וואָלט איך מעגליך דעם לי- בען פּאַטער אַלץ איבערגעבען און ער וואָלט זיך אפשר בערוהיגט, אַבער עס איז נאָך צו פריה. ערשט היינט אָווענד ווען איך וועל רעדען מיט וויקטאָר'ן וועל איך זיך בעמיהען צו ערפּאַהרען פון איהם גענויערע איינזעהלייטען. דער באַראַן איז אַריינגעקומען אין צימער און געזאָגט: ראַזא, איך מוז איצט אַוועקגעהן אויף א זעהר קורצער צייט, און מעגליך וועט דערווייל קומען קלמן דער שדכן זאָלסטו איהם הייסען צווארטען ביו

נייע מענשען נייע פאַרמען א נייע לעבען?

בערציגט אַז מיין טאַכטער איז נישט פרום? - האט דער באַראַן געפרעגט ערשטוינט.

מיט דעם וואָס זי לעזט אפיקורסישע ביכער - האט דער באַראַן רוהיג גע- ענטפערט.

דער באַראַן האט איהם געוואָלט זא- גען אַז ער קען זאָגער שוין פּערלאָזען זיין הויז, און ער איז זעהר צופרידען פון דעם וואָס זיין טאַכטער וועט נישט געפּעלען עקיאב'ן - אַבער ער האָט נישט געוואָלט די זאַך ערלעדיגען אין ביזנעס און ער האט דאַריבער געזאָגט: מיין טאַכטער איז אַ אינטעליגענט פרייליך, זי בעזיצט עטליכע שפּראַכען, און וואָס זאָל זי לעזען אין דער פריי- ער צייט, אייב נישט קיין ביכער פון די גרעסטע וועלט-קלאַסיקער?

נו, לאַמיר צוטערטען צו דער זאַך - האט דער שדכן געזאָגט - אויף דעם בין איך דאָך א שדכן, און איך דאַרף נישט דערצעהלען דעם יוגענמאַן דעם גאַנצען אמת וועגען אייער טאַכטער - טראָץ דעם וואָס איך בין אַ פרומער אַבגעהיטענער יוד, מוז איך בעת אַ שידוך אַמאָל זאָגן אַ ליגענט, אַדער פּערהוילען דעם אמת.

אַ לענגערע צייט האַבען זיי גערעדט וועגען דעם שידוך, דער שדכן האָט פּאַרגעשטעלט ווי רייך עקיאב איז און ווי גליקליך ראַזא וועט ביי איהם זיין און ווען דער באַראַן האָט איהם גע- ענטפערט אַז ער מוז דאָס איבעררע- דען מיט זיין טאַכטער, האָט דער שדכן פשוט אויפגעשרינגען שרייענדיג: וואָס הייסט דאָס עפּיס פּרעגען אַ מיידעל אַ דעה אין אַ שידוך, אַבער ענדליך האָט ער געמוזט מספּים זיין צו וואַרטען אויף תשובה און ער איז אַוועק. (פּאַרטעזעצונג קומט)

האַט ראָזא געענטפערט. שילער? - האט דער שדכן געזאָגט - וואָס איז דאָס אַ שרייבער זאָלכער? ראָזא האָט געלאַכט, און דער שדכן האט געזאָגט צו איהר:

מיר דאכט זיך אַז פון די דאָזיגע ביכער קען מען זיך נישט אויסלערנען קיין תורה און מצות, אונזערע מאַמעס און באַפּעס האַבען אַזעלכע ביכער נישט געלעזען?

ראָזא האָט זיך שוין געהער נישט געקענט איינהאַלטען, און זי האט גע- וואָלט איהם זאָגען אַז ער איז אַ גראַ- בער אונטערהינגער מענטש, אַבער אין דעם מאַמענט האָט מען אָנגעקלאַפט אין דער טהיר, ראַזא איז געגאַנגען עפּנען און דער באַראַן איז אַריינגעקומען. ביזט שוין דאָ צוריק פּאַטער? - האט ראַזא געפרעגט.

אייך האָב דעם אויבער-ריכטער שוין נישט געטראָפּען - ער האָט געמוזט אַוועק אין געריכט, און געבעטען אַז איך זאָל קומען געגען אָווענד. קלמן וואָרט אין זאָל - האט ראַזא געזאָגט.

דער באַראַן איז אַריין אין זאָל. אַ גוטען מאַרגען ר' מאיר - האט דער שדכן אויסגערופען - איך וואָרט שוין אויף אייך אַ לאַנגע צייט, און דערווייל האָב איך געזעהן, אַז מיין קומען אַהער איז דאכט זיך אינגאַנצען אומזאָנסט. פאַרוואָס? און ווי אַרום האט איהר דאס שוין געזעהן? איך האָב געזעהן אַז אייער טאַכ- טער איז נישט קיין פּרומע יודישע טאַכטער, און איך גלויב נישט אַז עקיאב זאָל איינשטימען זי צו נעמען פאַר אַ פרוי. אַבער מיט וואָס האט איהר זיך אי-

יודען = פריינדליכע פאליטיק אויף עקספארט.

פון דעם ד"ר ה. ראזמארין.

אין אמעריקא איז זיך ווידער צוזאם מענגעקומען דער פויליש-יודישער און גערופענער "גוד-וויל" קאמיטעט און האט אָנגעהאלטען אַ לאַנגע בעראַטונג אונטערן פאָרויף פון גענעראַל-קאָנסול מאַרכלעווסקי.

מיר ווייסען נאָך נישט גענוי די בע-שליסען, וואָס זענען דאָרט אָנגענומען געוואָרען, אָבער די בעגלייט-ערשיינונגען, גען, וואָס קומען נאָך די דאָזיגע בע-ראַטונגען, בפרט געוויסע פאַקטען, וועל-כע זענען געשעהן ביי אונז אין לאַנד-אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם "גוד-וויל" קאָמיטעט אין אמעריקא-רופען אַרויס מיט רעכט אַנאָמרהויקייט און ער-געניש.

אין בין געווען אפשר איינער פון די ערשטע, וועלכע האָבען אויף די שפאַלעך פון דער יודישער פרעסע אויסגעדיקט צופרידענהייט, וואָס אין אמעריקא קומען זיך צוזאַמען פערטרע-טער פון פוילישע יודען און פון דאָרט וואוינענדיגע פאַליאָקען, פדי אין אַ בשותפות-דיגען שמועס צו דערגרייכען אַ נאַרמאַלען צוזאַמענלעבען פון ביידע נאַציעס און אַזוי אַרום בעיאַנפּליסען אויך צו נאַרמאַליזירען דאס יודיש-פּויל-ישע לעבען טאַקע אויך אין פוילען. אין האָב זיך אָנגעזעען פון און גיב זיך אַב אַ דין-וחשבון פון דער גרויסער און שטאַרקער מאַראַל און פאַקטישער מאַכט, וואָס עס פרעזענטירט דאס יו-דענטום אין אמעריקא דערייטער די יודען וואָס שטאַמען פון פוילען - און מיט אַ שטאַרקער צופרידענדיג האָב אין בעגרייט דעם ווילען, וואָס יודענ-טום פון יענער זייט ים, וואָס געהט אין דער ריכטיג צו פערבעסערען דעם גורל פון אונזערע מאַסען אין פוילען.

אין האָב אונטערגעשטראַכען די בע-דייטונג פון דער קאָנפערענץ, וועלכע האָט געזאָלט אָנגעהאלטען ווערען אין פוילען צווישען די פערטרעטער פון דער רעגירונג און רעפּרעזענטאַנטען פון דער יודישער בעפעלקערונג מיטן אַנ-טייל פון רעפּרעזענטאַנטען פון אַמע-ריקאַנישען יודענטום.

דערוויל אָבער איז אַלץ, וואס איז פאַרגעקומען זייט יענער צייט אין דער אָנגעלעגענהייט, אַזוי, אַז עס ווייט אָן גיכער, אַז דאס קען ברענגען אַ שאַ-דען, איידער אַ נוצען פאַר דער יודי-שער בעפעלקערונג אין פוילען.

דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען, פוילען, געהט עס שלעכט. די פּוילישע-זאַציע נעמט אָן אַזעלכע פאַרמען, אַז דער הונגער בעדראַהט היינט הונדער-טער יודישע משפחות. די געזעצגעבונג איז אַזוי צוגעשניטען צו פערניכטען די יודישע עקזיסטענץ, בפרט די שטייער-געזעצגעבונג.

דער עטאַטיזם, מאַנאַפּאַלען און די האַנדלונג פון פיעל פאַקטאָרען שטופט פון טאַג צו טאַג אַרויס פון ווירט-שאַפטיכען לעבען מעהר די יודישע עקזיסטענצען.

אין פוילען צעהלט נאָר דער וואָס וויל בעצאָהלען.

דער קראַקאווער "קוריער אַילווסטראַ-וואַני" בעריהרט איינע פון די זעהר אַקטועלסטע און וויכטיגסטע קרעדיט-פראַגען-די פראַגע פון אָבמאַהענען אַ חוב אין פוילען. דורכ'ן געריכט איז זעהר שווער איינצומאַהענען אַ געלד-חוב. עס האָט זיך בעשאַפען אַ ווער-טייל, אַז אין פוילען בעצאָהלען נאָר דער וועלכער וויל בעצאָהלען, וויל אָבער איינער נישט בעצאָהלען וועט מען איהם אויף אַ נאַרמאַלען וועג נישט אומ-שטאַנד זיין דערצו צו צווינגען.

דערלאַנגט מען אַ אָנקלאַגע אין גע-ריכט קומט אויס חדשים-לאַנג צו וואַר-טען אויפ'ן ערשטען פראַצעס און ווען עס קומט שוין ענדליך דער טערמין, קומט דער בעל חוב אין געריכט, ריקט אַרויס וועלכע נישט איז אויסגעטראַכטע טענות, צולעבט וועלכע מען לייגט אָב דעם פראַצעס, פדי אין חדשים אָדער אין אַ יאָהר אַרום צו בעטראַכטען אויף אַ נייעם פראַצעס די ריכטיגקייט פון די פאַרוואַרפען אָדער אויסצוהערען נייע עדות. היינט וואו איז אַ אפּעלאַציע? דויערט עס אויף אַ פריש יאָהר ביז עס קומט צו אַ עקזעקוציע און דאָן ערשט הויבען זיך אָן אויסטערלישע זאַכען.

האַבענדיג שוין דעם עקזעקוציע-דאָקו-מענט אין האַנד זעהט מען זיך ערשט אַרום, אַז די גאַנצע האַרעוואַניע איז געווען אומזיסט. דער בעל חוב האָט בע-וווּזען זיך אַזוי צו בעוואַרענען, אַז מען זאָל איהם נאָר נישט קענען טהוען. עס האָט זיך שוין געשאַפען אפילו אַ ספּע-ציעלער טיפּ שרייבער יוריסטען-ספּעציאַ-ליסטען, וועלכע בעווייזען, אין אַ גענוג קורצע צייט, אונגעליך צו מאַכען די אויסצוהערונג פון אַ עקזעקוציע.

אַמערגסטען איז מיט'ן דאָזיגען ענין אין ג. קאַנגרעס פוילען. 95 פראַצענט עקזעקוציעס פאַר פּרווואַטע חובות, ענ-דיגען זיך מיט'ן שאַבלאַגעס נוסח וועל-כען די קאָמאַרניקעס בענצען אין זייע-רע מיטטיילונגען: "די ליציטאַציע איז נישט צושטאַנד געקומען, וויל עס האַ-ענדגליכטיג פערענדיגט די לאַנגע און קאַסטבאַרע ציווילע פראַצעסען וועגען א פּרווואַטען חוב. דער קאָמאַרניק איז, אַל-זאָ די העכסטע אינסטאַנץ, וועלכע דע-צידירט וועגען די פרעטענציעס פון די קרעדיטאָרען.

פון דעם אַלעם ווייסען די בעלי-חובות און דעריבער שרייבען זיי צו די קרע-העלפען און מיר גלויבען אָן דעם גו-טען ווילען" אָננעמען מיט דער גרעס-טער בעפריידיגונג, אָבער דער ערשטער בעזינג און דער בעווייז פון דעם גוטען ווילען איז די ענגע מיטאָרייט מיט דער יודישער רעפּרעזענטאַנץ אין פויל-לען און נישט מיט אַ דעלעגאַציע פון געוויסע יודען, וואָס ווערט אויסגעקלי-בען פון דער רעגירונג.

עס האַנדעלט זיך דאָ אין אַ צו גרויסער און צו וויכטיגער אָנגעלעגע-ניס היינט... "פיהרער" וועלען מיר צוריק שיקען אין דער מדבר.

דער לעצטער קאַמף. עס זענען שוין די לעצטע טעג, וואו עס שפילט זיך אויס דער לעצטער קאַמף, איידער דער וועהלער וועט געהן מיט'ן צעטייל אין דער האַנד צו דער אירנע.

בעמיהען זיך די פאַרטייען און די פערשידענע ליסטעס אַרויסצולאָזען זיי-ערע שווערע אַרטילעריע, (אויפּרופען און מיטינגען) פדי צו איבערצייגען דאס פראַסטע מיליטער, אַז נאָר זייער סטראַ-טעגיע איז די בעסטע און וועט בע-שטימט מנצח זיין.

אַזוי זענען פאַרגעקומען פערזאַמלונ-גען און מיטינגען פון די האַנדווערקער, פון דעמאָקראַטישען בלאַק, פון "מוזחי" און פון די ציוניסטישע דעמאָקראַטען, אין אויך די "אַגודה" רופט פערזאַמל-אונגען, וועגען זעהר "וויכטיגע" ענינים.

עס איז מיר נאָר אַ וואונדער אויף דער "אַגודה" פארוואָס זי האַלט זיך לכּל הפחות נישט שטרענג אין זייער קינד, אין פאַרגאַראַף 20. אַט למשל לינט פאַר מיר אַנאָיאַל-אָן פון "אַגודה" קאָמיטעט צו קומען

פיהרער" וועלען מיר צוריק שיקען אין דער מדבר. דער לעצטער קאַמף. עס זענען שוין די לעצטע טעג, וואו עס שפילט זיך אויס דער לעצטער קאַמף, איידער דער וועהלער וועט געהן מיט'ן צעטייל אין דער האַנד צו דער אירנע.

בעמיהען זיך די פאַרטייען און די פערשידענע ליסטעס אַרויסצולאָזען זיי-ערע שווערע אַרטילעריע, (אויפּרופען און מיטינגען) פדי צו איבערצייגען דאס פראַסטע מיליטער, אַז נאָר זייער סטראַ-טעגיע איז די בעסטע און וועט בע-שטימט מנצח זיין.

אַ פראַצענט מען זאָל נעהמען ביים בעל חוב. מען מאַכט, הייסט עס אַ "אַגאַדע" מיט'ן בעל-חוב. צו וואָס ווידער עס דער-פיהרען די "אַפּאָדלעט" דערצוילען איז אַמבעסטען פאַלגענדע ציערען: אין יאָהר 1930 די קרייז ערעכטען פערען-דיגט 205 אפּאָדלעט מיט אַ אקטיוו פון 20,5 מיליאָן זל. פון דער דאָזיגער הע-כער 20 מיליאָניגער סומע האָט מען אויסגעצאָהלעט די בעלי חובות קוים 605 טויזענד זאָטעס, ד. ה. בערך 3 פראַ-צענט פון אלגעמיינע אַקטיווען.

דער מצב פון די קרעדיט געזעצען איז אין פוילען אַ פאַטאַלער. בפרט נאָך ווען די דריי געוועזענע אַקאָפּאָרע-ביעלען ריכטען זיך נאָך אַלץ לויט בע-זונדערע געזעצען. דאָס פערגרעסערט נאָכמעהר דעם כאָאָס. שאַפט זיך מיליאָ אַ אַנטי-קרעדיט אַטמאָספּערע, דער אינ-ערליכער קרעדיט ווערט בעשווערט און דער אויסלענדישער קרעדיט האָט זיך ווי אַבגעשטעלט. מוז מען צאָהלען הויכע פראַצענט, פדי צו בעקומען עפעס קרע-דיט. דער אויסלענדישער קרעדיטאָר טענהט: וואָס פוילען צאָהלט נאָר דער, וואָס וויל בעצאָהלען. ענדערט פריהער די לאַגע און שפעטער וועט איהר האָבען דאָס רעכט צו וועלען בעקומען קרעדיט. X.

דאס רעכט אויף זעלבסטפערטיידיגונג.

(צו דער "קרן-תל-חי" אַקציע אין טשענסטאָכאווען.)

ווען מיר בעטראַכטען אַז אונזערע ברי-דער אין ארץ-ישראל זענען אַרומגערי-גערענגעלט דורך די זעלבע ווילדע חיות פון מיטלעלאַטער, וועלכע האבען אין דעם ענגלענדער א געהעריגען-רע-זיסערען.

עס איז דא אַ לאַטייניש שפּריכוואָרט: "דער פרידען פון פעלקער קען נישט ווערען אונטערגעהאלטען אָהן געוועהר", בפרט ווען מיר האבען נאָך צו טיהען מיט אַ קאָלאָניאַל-פּאָליטיק, וועלכע בע-שטעהט אין העצען איין טייל בעפעל-קעריג געגען דער צווייטער.

ט'איז אמת דאס מיר זענען נישט צוגעוועהנט צו אַזאָ זעלבסטשון-פּסיכאָ-לאַגיע, עס איז פאַר אונז אַ צו דריי-טער מאַנווער, אָבער מיר מווען געדענ-קען זען דאָס פאַר אַט דער דאָזיגער "דרייטקייט" וועלען אונזערע שונאים בויגען זייערע קעפּ.

מיר יודען דאָ אין גליות טראַגען דע-ריבער די פּוילע פערזאַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן גורל פון אונזערע ברידער און מיר מווען זיי געבען שוין אין די ראַ-מען פון אונזערע מעגליכקייטען.

דער "קרן-תל-חי" איז נישט קיין פאַר-טייאַישער נאָר אַ פונד פון אַלגעמיי-נאַציאָנאַלען כאַראַקטער, וועלכען עס רעפּרעזענטירען פאַרשטעהער פון אַלע ציוניסטישע געוויסונגען אויסער "על-המשמר".

די יודישע געזעלשאַפט אין טשענ-סטאכאווע איז גענוג רייף און בעוואוסט-זינג פדי צו פערשטעהן וואָס פאַר אַ בעפרייטיגער דער "קרן-תל-חי" האט פאַר אונז אין דעם איצטיגען מאָמענט און זי וועט די דאָזיגע אַקציע אָהן ספּק ווי געהעריג אונטערשטיצען.

5. קאַפּיטל.

שער ליסטע. דער אַגודה'ניק האָט אָנגעגריפען די געגענערישע ליסטע און עפּיס גערעדט וועגען זייער רבי'ן, יענער איז אויפ-גערענט געוואָרען און האט אויסגע-שריגען: דיין מזל איז וואס כ'געה אַנ-געטעהן אין טלית ותפילין, אַז נישט וואָלט איך זיך דערהרג'ט (על קדוש השם), נאָר אַזוי ווי כ'געה אָנגעהאָן אין טלית און תפילין וועל איך זיך בעענעניגען מיט בלוז אַ קאַפע אין דאָס... אַריין, און אומר ועושה, עס פליהט אַ פאַשט מיט רעכטען פּוס אין דעם אַגודה'ניקס לינקע, "פלייצע" אַריין... דאָס איז איינער פון אַסך צוזאַמען-שטייטען וואס קומען פאַר אין די שטיב-לעך, ווי אויך אין גאַס.

איז עס מיר נישט קיין וואונדער... ווי בעוואוסט האָבען די (געהיימע) פיהרער פון דער ציוניסטישער ליסטע דער ערקלערט אַ "פיייערדיגען" קאַמף דער דעמאָקראַטישער ליסטע און מיט נישט קיין זעהר זייערע גוט'ן זאָגאַר מיט בע-וואוסטויניגע גוט'ן דורכגעטראַכטע-לי-גענס אָפּערירט מען, פדי אַבצושוואַכען דעם (פערזענליכען) געגנער און דער-מיט געוואונען די שטימען פון די נא-איווע נישט גמרא קעפּעלדיגע יודען...

האַב אין געטראַכט, אַז אויף דעם

האַב אין געטראַכט, אַז אויף דעם

פרייע וואהל-טריבונע

אקטיוויטעט

דאס איז געווען די לאזונג פון דער דעמאקראטישער גרופע, בעת זיי זענען צוגעטרעטען צו שאפען א אינפארטייאישע פראגרעסיווע ליסטע.

אזוי ווי א גרויסער טייל פון דער יודישער ארבייטער-אינטעליגענץ איז אפאטיש געשטימט צום געזעלשאפטלי-כען לעבען בכלל און צו דער יודישער קהלה בפרט, האבען די שפעער פון דער ליסטע געהאט אין זינען צו אקטיוויזירן די דאזיגע מאסעס.

צו דעם צוועק זענען צוגעפערענע פער-געווארען א רייע אגעזעהענע פער-זענליכקייטען און נאכדעם ווי עס איז אויסגעארבייט געווארען א געהעריגע פלאטפארם, וואס נעמט אריין אין זיך דעם גאנצען קאמפלקס פראגען, וואס דארף פערואנדלען די קהלה אין א נאציאנאל-קולטורעלע אויטאנאמיע און ציוניסטישע לעבען געווארען א קאנדידאט-טען ליסטע פון אגעזעהענע ושוב"ע כלל-טהוער אין טשענסטאכאווער, וואס האבען א קריסטאל-ריינע פראגראמע-הייט פון זייער געזעלשאפטליכער אר-בייט.

די דאזיגע ליסטע האט ארויסגע-רופט גרויס צופרידענהייט ביי א גרויסע צאהל טשענסטאכאווער יודען, וועלכע וואלטען זיך אינגאנצען נישט בעטיי-ליגט אין די וואהלען און נאר די ליס-טע פון דער דעמאקראטישער גרופע איז פאר זיי די איינציגע, וואס גיט די מעגליכקייט פאר איהר צו שטימען.

די דאזיגע ליסטע וואלט איינגע-טליך געדארפט קריטיקירט ווערן פון די עלעמענטען, וואס זענען דערפאר אז די קהלה זאל פערבלייבען אזוי ווי זי איז געווען און וועלכע בעמיהטן זיך.

א שטימ פון א פשוט'ען יודען.

נישט אנפיהרען און נאכנישט עפ"ס גלאט א פרויוואט זאך, ווי זיין אייגען געשעפט, נאר טאקי א כלל זאך, א קהלה, מוז מען אדאיר און אדאיר צו דעם זיין פערזענלעך.

מיר האבען שוין געזעהן ווי ביי אונז אין פוילען געהט צו, אז מענשען כאפען זיך צו פערשידענע פאכען און פראפעסיעס, אין וועלכע זיי האבען נישט קיין שום אהנונג. ווער שמועסט וועגן דעם סוחר'טום איז דאך שוין אפגעזעצט, מען דארף נישט קיין הונד-דעלס שולען, ווען בייך נישט צו ענ-דיגען עפ"ס זאָרט א קורס, אזוי ווי מען איז זיך נוהג ביי אנדערע פעל-קער און לענדער. ביי אונז יודען איז

דער דוד קאגאן

האנדלען א דבר השובה לכל נפש. וואס הייסט עפ"ס מען קען נישט האנדלען מען קען נישט פיהרען קיין מסחר יע-דער יוד וואס האט חנונה (היינט איז שוין אפטיקל אנדערש) מאכט זיך א קראם און איז שוין א פערטיגער סוחר. מלא ווי די דאזיגע מסחרים זעהען אויס דארף איך אייך נישט צו זאגען, איהר ווייסט גאנץ גוט וואסערע פנים זיי האבען, נא או וועגניסטענס איך זיי-נע פרויוואטע ענינים קען זיך יעדער מענטש טהון וואס ער וויל, און קיינער קען איהם קיין דעה נישט זאגען, יע-דער קען זיך געהן זיין וועג, אויב ער איז א גלייכער אדער א קרימער, אבער ווען מען וויל דעם דאזיגען סיסטעם אנווענדען אויך ביי אונזערע כלל-זא-כען מוז זיך שוין אפילו אזא פשוטער יוד ווי איך אויך דערויף אברופען.

און איך מוז זאגען מייןע ברידער טאקי און די פשוט'ע עהרליכע יודען (ווארום די פאליטיקאנער וועלען מיך געוויס נישט הערען) אז דאס קען אזוי נישט געהן, אז מיר קענען נישט דער-לאזען צו אזא טרויריגע ערשיינונג אז ווער עס וויל נאר, ווער עס האט נאר חשק, זאל מיט אונזערע שטימען זיך ארויפכאפען אויפ'ן קהלה-בענקעל, און ווערען דאזאר.

די קהלה איז בשום אופן נישט קיין פרויוואט קעמפל וואס יעדער מענטש קען דארט טהון כהאם העושה בתוך שלו, דאס איז א גרויסע מאשין וואס מוז געפיהרט ווערן דורך פאכמענער, וועל-כע זאלען וויסען וואס זיי האבען צו טהון, און די מאשין זאל נישט קאליע-ווערען.

איך זאג אייך דעריבער אז די איי-ניגע ליסטע וואס איז אריינגעטרעטען געווארען צו די נייע וואהלען אויף וועלכע מען דארף אפגעבען אינזערע שטימען איז די ליסטע אויף וועלכע עס געפונען זיך אועלכע אויסגעשפרא-כענע כלל-טהוער ווי די ה"ה גאלד-שטיין, וועקלער און זייערע חברים, דאס זענען מענשען וואס מיר קענען זיי און מיר ווייסען און מיר קענען זיי אנטרויען אונזער קהלה, און קיין נייע מאכערס טארען מיר בקיין פאל נישט צולאזען.

דעם ווימען און און הסכם פון די אויפ-ריכטיגע און עהרליכע, אויב אזוי איז מיר שוין נישט קיין וואונדער.

„פאטריאטישן...“

אמאל האט מען זיי גערופען מוסרים, פראוואקאטארען, און די געזעלשאפט האט זיי געלייגט אין חרם אריין און געווייכט פון זיי ווי פון אנ'עפוש, היינט זענען אנדערע צייטען, היינט ווערען די אלע ווערעם אגעזעהען מיט'ן הויך-קלינגענדיגען נאמען „פאטריא-טען“.

זיצען אונזערע, זאך קענער אין סקארב און ווען עס קומט אויפ'ן טיש ארויף דער נאמען פון זיינס א קאנקי-רענט, גיט ער נאר א זאג, אז מען דארף איהם אריינהאקען, אזוי אז יע-נער ווערט אויף אייביג רואינרט - הייסט עס נישט, אז ער איז א מוסר, א עוכר ישראל, נאר א - פאטריאטיש-טאמער געהט מען זונטאט אפען אין דער גאס און מען וויינט אן הויך אויפ'ן קול: פאניע פאסטערונקאווע, דער און דער סוחר איז מאלל דעם זונטא-רוה, הייסט ער נישט קיין מוסר, נאר א - פאטריאטיש.

אזעלכע און עהנליכע מעשיות קומען פאר טאג-טעגליך, און מען טהוט דאס אפען, מען שעמט זיך נישט ווי אמאל, מען טהוט עס נישט בעהאלטענערייט, און קיינעם פאלט נישט איין די דאזי-גע אויסווארפען צו דערווייטערען מחוץ-למחנה, נאר מען קרוינט זיי מיט'ן נא-מען פאטריאטישן...

ווער איז דאס געווען דער העלד? יענע וואך פרייטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דעמאקראטישען בלאק אין דער וואוינונג פון ה' יעקב ראזענ-

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון יודישען טורן און ספארט - פערזאיינ.

שבת, דעם 9 ד. ה. איז פארגעקומען אין אייגענעם לאקאל אגראדאווא 22, די אלגעמיינע פערזאמלונג פון יוד-טורן און ספארט-פערזאיינ אונטער'ן פאר-זיך פון ה' ה. וואסערמאן, אסעסאר אינזש, קיטינג און סעקרעטאר - פרל. ניימאן.

סעקרעטאר ה' ווייס לעזט דעם פרא-טאקאל פון דער לעצטער אלגעמיינער פערזאמלונג און דעם טעטיגקייט-רע-ריכט, וועלכער ווייזט אן, דאס דער פערזאיינ צעהלט ביים היינטיגען טאג 325 מיטגלידער, פון וועלכע 175 צאה-לען פונקטליך מיטגלידער-בייטראג. ביים פערזאיינ עקזיסטירען א גאנצע רייע סעקציעס, וועלכע ענטוויקלען זיך לעב-האפט און נעמען א אקטיווען אנטווי-מאל האט דער פערזאיינ געמונטערט אנדערע ספארט-קלובען צו אינטענסי-ווער ארבייט'ן ביים איינארדנען ספארט-אונטערנעמונגען.

ה' רוזענבוים ווארפט פאר די פער-וואלטונג אז זי וואס ערנאכלעסיגט די סעקציעס פון בלאז-אקרקעסער און רא-ווערען, מאטיווירענדיג, דאס די צוויי סעקציעס זענען פאקטיש די רעפרעזע-טאנץ-סעקציעס פאר דער ברייטער מא-סע, פאר די נישט-אקטיווע, וועלכע פערשטעהען נישט די אויפגאבען פון ספארט און וועגען דער עקזיסטענץ פון ספארט-פערזאיינ, און ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען ביי פערשידענע ארטי-פלוגע אדער ספארט-אונטערנעמונגען, זענען די 2 סעקציעס שטענדיג געגא-נען אין דער שפיץ פון פערזאיינ, ער פאדערט דעריבער אויף די נייע פער-וואלטונג, אז זי זאל זיך בעמיהען אויפ-צולעבען די 2 סעקציעס.

אין דער דיסקוסיע נעמען נאך א אנטווייל די ה"ה ש. נייעמיראוסקי, ווייס און אנדערע.

דער איבערלעזענער קאסע פערריכט און בודזשעט זענען דורך די אלגעמיי-נע פערזאמלונג בעשטעטיגט געווארען ווי אויך אין געווארען אויסגעדריקט א אבסאלוטאריום דער אבטרעטענדער פערזאמלונג.

א לעבהאפטע דיסקוסיע האט ארויס-גערופען דער פערריכט פון ה' ווייס וועגען דער פערזאיינענע מיט דעם ספארט-קלוב „ווארטא“, אין וועלכער עס האבען גענומען א אנטווייל מעהרע-רע מיטגלידער און עס איז געשלאסען געווארען לויט דעם פארשלאג פון ה' ש. נייעמיראוסקי, אז די אלגעמיינע פערזאמלונג זאלט פרייע הענד דער-קום-פאל איז געווען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די יודישע ספארט-לער. עטליכע יודישע יונגע לייט וועלכע האבען זיך געשטעלט די אויפגאבע צו ענטוויקלען פיזיש די יודישע יוגענד, דעם יוגגען דור, און קיינעמס הילף, און יעדע אונטערשטיצונג מאטערעל און זיי זיך מיט א מאטעריעלען קרויס און דאך ווילען זיי פון זייער וויכטיגען און ערהאבענעם ציעל נישט אפטרעטען און זיי זענען ווערט געגרייסט צו ווערען פאר זייער וויכטיגע ארבייט.

דאן איז פארגעקומען א אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער יודישער נעזעל-שאפט פאר לאנדווויסענשאפט, וואס זיי-ער אויפגאבע איז צו ענטוויקלען האלב-פיזיש, אריינגעטעמען אין זיך פרישע לופט, כדי דער ארגאניזם זאל זיין גע-זונטער, און העלפט ארבייטען זיי פאר'ן גייסט פאר דער נשמה - לאנדקענט-שאפט הייסט דער צווייטער טייל.

און די דריטע פערזאמלונג דארף פארגומען פון דער געזעלשאפט „ירא“, וואס בעשעפטיגט זיך מיט געזאנג און מוזיק וואס האט מיט גשמיות שוין נאר נישט צו טהון נאר מיט בלוזי רחניות, מיט גייסטיגע שפיזן פאר דער נשמה. פערצייכען איך די דאזיגע דריי אל-געמינע פערזאמלונגען וואס זענען פארגעקומען אין די טעג פון שבת און זונטאג אלס א סימבאל, אז די דריי געזעלשאפטען האבען לויט סדר איינ-געארדענט זייערע אלגעמיינע פערזאמ-לונגען, אנהויבענדיג מיט'ן יודישען טורן און ספארט פערזאיינ וואס איז געוועזען בלויז גשמיות, ווייטער די געזעלשאפט פאר לאנדווויסענשאפט וואס

איז צוויינד (נישט קיין גרויסער אינטעליגענט) וועלכען מען האט מכבד געווען מיט אזא פארציע „קאסאטעס“ האט דערפיהלט דעם ריח פון קאשטא-נעז (אז מען שמועסט נישט קיין אינ-טעליגענט) און האט גארנישט געקענט פערשטעהן פון וואס דער עולם ווערט נתפלע, נאר געה דערצעהל איהם אז דא האנדלעט זיך נישט אין טעם פון דעם מאכל נאר, ווי אין דעם נאמען, און דער נאמען קלינגט דאך אזוי שעהן און פיין, קאסאטע-קאשטענאוואטא... סמאל.

- אויסצודריקען א דאנק דעם ה' ד. זויאלאוויטש פאר'ן אומזיסטען בע-נוצען זיין פלאץ אויף ספארט איבונ-גען.
- דער רעדאקציע „טשענסטאכאווער צייטונג“ פאר שנקען פלאץ פאר דער פערשטענדיש צו דער קערפערליכער ענטוויקלונג, אבערענדיג פלאץ אין זייער צייטונג.
- די הערען אלטמאן, גאָסטינסקי און רוזענבוים פאר'ן אבזאגען זיך פון די חובות פון פערזאיינ.
- גרינדען א פאנד צו קויפען א ספארט-פלאץ.
- גרינדען א קאמיטעט צו פראפא-גירען ספארט צווישען פרויען.
- אויסדריקען א דאנק דער האנד-ווערקער-באנק פאר'ן אפגעבען דעם זאל אויף זיצונגען פון דער פערזאמל-ונג.
- מיט דעם איז די פערזאמלונג גע-שלאסען געווארען.

די בעל-הבית'ס העלפען ארבייטסלאזונג.

מען דארף שטענדיג אכטונג געבען דערויף, אז אין פוילען וואלט נישט גע-ווען קיין איין ארבייטסלאזער, ווען אלע ווירטניס וואלטען עקויפט אויסשליס-ליך אונלעדישע אויסארבייטונגען. ביי יעדען איינקהיי דארף מען געדענקען וויפיעל משפחות ארבייטסלאזע מוזען ליידען פון הונגער און נויט מען דארף דעריבער נישט קויפען קיין אויסלענדי-שע מיטלען צו וואשען, ווייל די פוי-לישע זענען א סך בעסער און ביליגער. ספעציעל ווערט עמפעהלעט די מארקט-זיף, קאלאניע מיט'ן וואס ברעטיקל די גרעסטע נישט-קאנצעטרירטע זיף-פאבריק אין פוילען.

איז צוויינד (נישט קיין גרויסער אינטעליגענט) וועלכען מען האט מכבד געווען מיט אזא פארציע „קאסאטעס“ האט דערפיהלט דעם ריח פון קאשטא-נעז (אז מען שמועסט נישט קיין אינ-טעליגענט) און האט גארנישט געקענט פערשטעהן פון וואס דער עולם ווערט נתפלע, נאר געה דערצעהל איהם אז דא האנדלעט זיך נישט אין טעם פון דעם מאכל נאר, ווי אין דעם נאמען, און דער נאמען קלינגט דאך אזוי שעהן און פיין, קאסאטע-קאשטענאוואטא... סמאל.

רייזע-פלאַן

פון די פאסאזשיר - צוגען וואס קומען און געהן און פון טעשענסטאָווער
גלייטיג פון 15 מאי 1931
קומען און:

פון ווארשא: 0.09* 1.16* 3.51* 4.38* 5.26* 7.20* 12.37* 16.56* 18.55* 19.44*
פון מקערניעוויץ: 20.47*
פון פיעטרקאוו: 8.27*
פון לאָדז: 2.13*
פון קאַטאָוויץ: 2.26* 3.40* 7.30* 9.30* 10.05* 14.37* 16.45* 20.05* 22.22*
פון קראקא: 2.42* 3.08* 5.18* 11.26* 17.09* 23.47*
פון הערבי: 5.50* 7.38* 9.20* 13.30* 16.25* 21.30* 22.39*
פון קעליץ: 7.45* 21.21* 5.19* 11.04* 21.21*

געהען און:

נאָך ווארשא: 2.32* 2.48* 3.47* 5.24* 10.11* 11.36* 14.45* 17.15* 19.40* 23.54*
נאָך מקערניעוויץ: 6.00*
נאָך פיעטרקאוו: 9.05*
נאָך לאָדז: 3.14*
נאָך קאַטאָוויץ: 0.15* 0.15* 2.21* 3.57* 4.46* 12.45* 19.01*
נאָך קראקא: 1.22* 1.20* 6.10* 9.40* 14.14* 17.30* 20.10* 22.45*
נאָך הערבי: 1.20* 6.10* 9.40* 14.14* 17.30* 20.10* 22.45*
נאָך קעליץ: 6.21* 17.14* 3.56* 6.30* 17.14*

בעמערקונג: * בעצייכענט שטעל-צוג, קורסירט פון 15.50 ביז 1.9 1931
קורסירט פון 15.50 ביז 31.8, קורסירט פון 30.5 ביז 30.10, נאָך פויזען

בעקאנטמאכונג

די וואהל-קאמיטע פון דער יודישער קהלה אין טעשענסטאָווער
איז מודיע, דאס אין הסכם מיט דער פערזאנלעכער פון טעשענסטאָווער
פערזאנלעכער נומ. 1-31-1402, וועלען פארקומען די וואהלען פון 18 מיטגלידער
און דיעלבע צאָהל פערטרעטער פון קהלה-ראט דעם 20 מאי ה. ה. פון 8 פריה
ביז 8 אווענד אין די ווייטערדיגע וואהל-פלאַנען:

(1) די איינוואוינער פון 2 און 3 אָלע, קאָשטשוויל, יאָסנאָורסקא, דאָמבראָוו-
סקי, קאַלאָניע, קלינסקי, סטראָדאָמסקא, סטאַניסלאָוו, וואָ-
דיסלאָוו, זשעלענע, שלאָנסקע, דאָברע, וואָשינגטאָן, קאַפּער-
ניק, נאָוואָ, טעשענסטאָווער וועלען שטימען אין לאָקאַל פון
פאָבריקאַטען און סוחרים-פּעראַיי, קאָשטשוויל 13;
1 אָלע, ווילסאָן, ספּאַדעק, נייער מאַרק, פּראָטע, אָלעטער
מאַרק-אין דער שוהל, "שערי ציון", אָלעטער 1;
אַגראָדאָווע, נאָרוטאָוויטש, פּאַלע, מאַלע, סטאַוואָווא, מאַק-
רע, צעגעלנאָנע, ראָקוב-אין לאָקאַל פון ספּאַרט און טורן-
פּעראַיי, אַגראָדאָווע 22;
סטראָזשעצקע, טאַראָווע, פּילסודסקי, פּיאָטראָווסקע, פּאַב-
ריטשע, פּרומעיסלאָוו-אין לאָקאַל פון דער חברה, אַגודת
אחים, סטראָזשעצקע 5;
וואַרשאווער, קרוטקע, קאַשאָווע, קאַווע, צמענטאַרנע, קו-
לעס, אַגיאָלוב, סענאַטאַרסקע, טאַרטאַקאָווע, סטאַדאַלנא,
מאַסטאַווע, הוטאַ סטאַרע, פּויליש-קאַמיעניץ, קאַנאַפּיסק,
וורענטיץ, רענזוויץ, רענזשאוויטש, גראָבובקא-אין טאַמאַ-
שאָווער שטיבעל וואַרשאווער 17;
נאָדוועטשע, גאַרנאַטאַרסקע, קאַזשע, זאוואדע-אינ'ם זאַל
פון דער סטאַדט-שוהל, נאָדוועטשנא 32.

צום זומער-סעזאָן!

פריהמאָדען-לאַטשען צו מעסיגע פּרייזען
"אבוביע" נייער מאַרק 2
טעל. 860
רעיעלע אויספיהרונג.
דערמיט זענען מיר מודיע די טערמינאַטאָרען (לערן-ינגלעך), און פון 15 מאי
ה. ה. ביז 15 טערוועיץ ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען
צו די רערגענצונגס-קורסען
פאַר יודישע טערמינאַטאָרען
פיי דער אַנדווערקער-שוולע, גאַרנאַטאַרסקא 10-8.
די קאַנצעלאַרע איז טעטיג יעדען טאָג פון 4 נאַכמ. ביז 8 אווענד.
די פאַריעהיגע טערמינאַטאָרען מוזען זיך אויך אינ'ם זעלבען טערמין רעגיסטרירען
די ערשטע טעשענסטאָווער ראַמפּ-מעלע-קאָמפּאַני
"נאַביאל", אלעע 37
מט אַכטונג, נאַביאל.

בעמערקונגען: (א) יעדער וועלכער בעקומט אין וואהל-לאָקאַל אַ קאַנווערט
אין וועלכער ער לייגט אַרײַן אַ שטימ-צעטל, וואס ענטהאַלט נאָר דעם נומער
פון דער קאַנדידאַטען-ליסטע. שטימ-צעטלען וועלכע זענען פּערוועהען אויסער
מיט'ן נומער אויך מיט אַנאַונטערשריפט אָדער וועלכען ס'איז אַנדערען צייכען
זענען נישט גילטיג.
(ב) דער וועלכער דאַרף ביי זיך האָבען בעת'ן וועהלען אַ דאָקומענט,
וואס בעשטעטיגט די אידענטיפיקאַטע פון זיין פּערוואָן, וועלכען ער מוז פאַר-
שטעלען אויפ'ן פּערלאַנג פון דער וואהל-קאָמיטע, קהלה-פּערוואָלטונג און דער
מאַכט. וואהל-קאָמיטע פון דער יודישער קהלה אין טעשענסטאָווער.

מעדעם - פּראָקציע פון דער יודישער שול - אָרגאַניזאַציע אין פּוילען
טעשענסטאָווער אַכטיילונג, קרוטקע 17.
אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאַרגעקומענער דעם 25 אַפּריל ה. ה. פּאַספּי צירטרער
אַלגעמיינער פּערזאָנלעכער און געמאַכטע אַהלען פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע, אין וועלכער עס
האַבען נישט קיין אַכטייל גענומען איבער 100 בערעכטיגטע מיטגלידער רופען מיר אויך
פּרייטאָג, ה. ה. 22 מאי 3 נאַכמ. אין זאַל פון דער "ראַדע" קאָשטשוויל 62

פּערזאָנלעכע

פון די אָלע מיטגלידער, וועלכע האָבען באַקאָממען די אויבענדערמאַנטע פּאַל-
סיפּיצירטע פּערזאָנלעכע און געמאַכטע וואַהלען, ווי אויך אָלע עלטערן,
אַנהענגער פון דער מעדעם-פּראָקציע, וועלכע האָבען זייערע קינדער אין
דער י. ש. א. זאַל קיינער נישט פּעהלען! -
נאַמענטליכע איינלאָדונגען ווערען פּעסעיעל אַרויסגעשיקט.
אויפ'ן טאַג-אַרדנונג:

- 1) בעריכט פון דער ביזנעס-טעטיגקייט פון דער מעדעם-פּראָקציע אין
 - 2) אָ. ש. א. אָנווער ווייטערדיגע אַקציע פאַר אָנווער רעכט אין דער אַרטיקלער
 - 3) אָ. ש. א. אָנווער ווייטערדיגע אַרבייט פאַר'ן יודישען שול-וועזען בכלל.
 - 4) דאס נייע לערן-יאָהר 1931-2. אָלע אַרבייטער-ביבליאָטעק פון דער י. ש. א.
- מעדעם-פּראָקציע פון דער יוד. שול-אַרג. אין טעשענסטאָווער
(-) רפאַל פּעדערמאַן (-) משה לעדערמאַן.

וואַסער-לייטונג און קאַנאַליזאַציע-אינסטאַלאַציעס

גוט און ביליג פיהרט אויס די פירמע
F. KARP, Częstochowa
Piłsudskiego 9. Telefon 833

אַלס לאַנגיעריגער פּראַקטיקאַנט אין אויסלאַנד גיב אין גאַראַנטירטע פאַר-
אַלערליי וואַסער-לייטונג און קאַנאַליזאַציע-אינסטאַלאַציעס, וועלכע ווערען דורך
מיר אויסגעפיהרט זאָרגפּעלטיג.
בעמערקונג: ביי מיר זענען צו בעקומען די נייעסטע קלאָזעט דורכוואַש-
אַפּאַראַטען צו ביליגע פּרייזען.

פון שבת דעם 16-טען מאי
ספּעציעל אויף דער צייט פון שווערען קריזיס און זומער-סעזאָן!
אָנווער רעוויז אײַ: אַמביליגסטען און אַמבעסטען!
דער ליבלינג פון דער וועלט

מאַריס שעוואַרצער PIEŚNIARZ PARYŻA

פון בעסטען מילע
פון זיין בעסטען מילע
פון זיין בעסטען מילע

NA ZACHODZIE BEZ ZMIAN

וועט זיך יעדער אַליין ענטפּערן, ווען ער וועט זעהען דעם פּילם.
היינט און ווייטערע טעג.
היינט און ווייטערע טעג.

היינט און ווייטערע טעג. דאָס גרעסטע און ריזיגסטע קלאָנג-קונסטווערק פון פּראַנצויזישער פּראָדוקציע.

NASZA JEST NOC

ריזיגע לעבענס-דראַמאַ לויט דער רעאַליזירונג פון געניאַלען הענריק רוסע.
אין די היפט-ראַלען: די שעהן מאַריע בעל. דער מיטריסטער זשאַן מוראַט און אנדערע.

ערקלערונג

בעקענענדיג זיך מיט'ן גאַנצען ענין און מיט דער ערקלערונג פון די אַרבייטער פון די וויי-
האַלצ אַרשטאַט ערקלערען מיר:
(1) אַז די האַנדלונג פון אַלע אַרבייטער פון אויבענדערמאַנטען אַרשטאַט, וועלכע איז געווען
געווען געזעלעט צו פּערזענליכע אַלע און נישט קיין יחיד, פאַר פּולשענדיג ריכטיג.
(2) דאָס אַרשטאַטלעכע אַנאַליזע געטען-בלעטייל האָט געהאַט דעם ציעל נישט די אינטערעסען
פון די מעכאַנישע שטעטער-אַרבייטער, נאָר צו העלען קאַמפּראַמיטירען אַנווער ה' משה לעדערמאַן
אַלס אַרבייטער-טווער און צו טרעפּען דערמיט אָנווער אָרגאַניזאַציע.
(3) די איינציגאַרטען פון דעם האַנדלונג אַנאַליזע געטען-בלעטייל זענען איינגעטיקט אין
שמוץ, וואָס עס האָט שוין נישט איינמאַל געטראָפּען שווער די אינטערעסען פון די מעכאַנישע שטע-
טער-אַרבייטער און אויב דאָס איז נישט געקומען אין דער פּענענליכקייט און נאָר צו ליגע דעם, ווייל
עס האָלט געשעדיגט די אינטערעסען פון די מיטגלידער פון דאמאַלס-עקזיסטירענדען פּראָם-לעדער-
פּעראַיי.
(2) דערפּער זענען אַזעלכע מענטשן וועלכע נישט בערופּען צו שפּעטען אָנווער די אויגען נישט
בעשעלעטע אַרבעטער-טווער און דערמיט נאָך פּערמיטען די טעשענסטאָווער אַרג. פון "בונד".
(3) טעשענסטאָווער קאַמיטעט פון "בונד".

SKOŁA RZEM.-PRZEMYSŁOWA DLA ŻYDÓW w Częstochowie, Garncarska 8-10 przyjmuje zapisy do wszystkich oddziałów od dnia 15-go maja.

Ilość miejsc ściśle ograniczona,
Kancelarja czynna codziennie od godz. 9-ej do 1-ej po poł.

שבועות-אקציע פאַר "בית-לחם". פּרעסע-רינג לטובת "קרן החלוצי".

די טעטיגקייט פון היגען "בית-לחם" איז יעדען בעוואוסט, אַלע ווייסען אַז דורכ'ן "בית לחם" ווערען הונדערטער יודישע פאַמיליעס געראַטעוועט פון הונגער נויט, איבערהויפט די בכבוד'ע וואָס ליידען אין דער שטיל.

בעת דער פּסח-אַקציע האָט זיך דער "בית לחם" פּערזענליכע מיט טויערע-דער זעלבע, און איצט געהט ווידער אַ יום-טוב שבועות, און מען מוז וויי-טער מיט אַלע מעגליכקייטען זעהען די דאָזיגע אומגליקליכע צו אונטערשטיצען אויף יום-טוב.

צו דעם צוועק וועט דעם קומענדיגן דינסטאָג פּראָקומען אַ צייכען-פּערוקייף אויף די גאַסען לטובת דעם בית-לחם. די היגע יודישע בעפעלקערונג מוז דעם טאָג אַרויסגעהענדיג דינסטאָג אין גאַס אַרײַן, מוז יעדער אַליין פּאַדירען אַ באַצייכענען לטובת "בית לחם", און אַנטײל נעמען אין דער הייליגער אַר-בייט צו אונטערשטיצען אָנווערע אומ-גליקליכע שוועסטער און ברידער, און זייערע בכבוד'ע פאַמיליעס פון הונגער און נויט.

ZARAZ DO WYNAJĘCIA:
sklep i różne mieszkania z wszel-
kiemi wygodami.
A. Gliksman, ul. Narutowicza 6.

Starszy felczer
S. MITTLER, Częstochowa
Piłsudskiego 5, I piętro
Telefon 8-04.

Szczepienie ospy świeża krowianką.
Zgubiono weksel
na 100 zł, płatny 15.V
wyst M. Gruszka, żyr.
F. Dymant, płatny w
Koniecpolu.

א שטוב מיט א קוד
שוין צו פּערדינגען.
ערק.: בראַנאַטאָוסקי, פאַריטשנא 5

נויטיג א פּעהיג פּריילייין
גוט בעקאַנט אין דער שיד-בראַנזשע
"GWIAZDA" Narutowicza № 5
w Częstochowie

אַכטונג האַנדווערקער!
היות, ווי מיר פיהרען אַדורך אַ רע-
גיסטראַציע פון אַלע האַנדווערקער וואָס
זענען בע'ע'ווע'ה'ט געווארען פון אומאַ-
שטייער (פּאָדאַטעק אָבאַטאָווי), רופען
מיר די דאָזיגע האַנדווערקער זיך צו
פּעררעגיסטרירען אין סעקרעטאַריאַט
פון פּעראַייין ביז דעם 20 ד"ה איינשט.
פון 1-9 פּאַרמטאָג און פון 6 ביז 10
אָווענד יעדען טאָג. די פּערוואָלטונג.

די היגע יודישע האַנדווערקער-באַנק
האַט אַדורכגעפיהרט אַ רעמאַנט אין
נייעם לאָקאַל, וועלכער איז פּערשענערט
און פּערגורנסערט געוואָרען און בעק-
מען דעם אויסזעהן פון אַ ערשטקלאַ-
סיגער אַראַפּעאישער באַנק.

ווי מען גיט אַנו אַיבער בעקומט די
האַנדווערקער-באַנק אַ נייעם גרעסערן
לאַנגטערמיניגען קרעדיט פון דער צענ-
טראַל-באַנק אין וואַרשא, אַזוי אַז זי
וועט קענען פּערברייטערן איהר טעטיג-
קייט און נאָכמעהר ווי ביז איצט צו-
פּרייטענשטעלען איהרע מיטגלידער.
די באַנק האָט זיך ערוואָרען דעם
גרעסטען צוטריו פון דער היגע יודי-
שער געזעלשאַפּט מיט איהר מוסטער-
האַפּטער אָרדנונג און פּונקטליכער ער-
לעדיגונג.

די האַנדווערקער-באַנק האָט זיך
פּערגרעסערט.

קיינאָ
CASINO.
די פּרייזען זענען
ערנידריגט
קרויטסלאַ פון
80 גראַשען.

ביורו
KOMISOWEJ SPRZEDAŻY CEGŁY
w CZĘSTOCHOWIE
Aleja 23. Telefon 377
Podaje do ogólnej wiadomo-
ści, że począwszy od
dnia 18 maja rb. sprzeda-
wać będzie na rachunek
Właśc. Zrzeszonych Cegieł
Cegły maszynową prasowa-
ną 1 gatunek z pieców Hof-
manowskich po zł. 60.—
a cegły maszynową z pie-
ców połowych po zł. 50.—
za 1000 sztuk loco plac bu-
dowy.

טערער מוסטער-האַפּטער
קלאָנג-קיינאָ
Nowości
אַלעע 12
לעצטער טעגס 9-30 אווענד.
היינט און ווייטערע טעג.

Teatr "ODEON"
אַלעע 27.
לעצטער טעגס 9-30 אווענד.
קרויטסלאַ 1-2 טעגס לעצטער
1. ה. 20 גר.

Czy wiecie już, że światowej sławy
ORIENT - HENNA - SHAMPOON 'EM
każdy może sobie bez trudu PRZEZ ZWYKŁE MYCIE doskonale
ufarbować włosy na dowolny kolor, lub siwym pierwotny kolor
przywrócić? Wszystkie kolory od najjaśniejszego do najciem-
niejszego łącznie z najmłodniejszymi
ZŁOTY BLOND dla blondynek,
TYCJAN i MAHONIOUY dla brunetek.
— Żądać w składach aptecznych, perfumerjach i u fryzjerów —
Gdzie jeszcze niema w sprzedaży, prosimy nadesłać znaczkami
zł. 2 i podać żądany kolor, poczem prześlemy kopertę próbną.
Generalny przedstawiciel na Polskę:
FR. BOGACZ, Bydgoszcz, Dworcowa 98.

NIE BĘDZIE ŁYSYM!!!

Kto będzie używał do mycia głowy
ziola „CAPTUS”.

Ziola „CAPTUS” wzmacniają cebulki włosowe, usuwają łupież
i zapobiegają wypadaniu włosów.

Żądać w aptekach i składach aptecznych.